

Regionplan för Skåne 2022-2040

SÄRSKILT UTLÅTANDE

Innehåll

Inledning	3
1. Genomförande av granskningen	3
2. Bedömning av möjligheter till justeringar inför antagande	4
3. Fortsatt regionplanering	5
4. Justeringar efter granskning	5
5. Länsstyrelsens granskningsyttrande med kommentarer	9
6. Sammanställning av inkomna synpunkter	14

Inledning

Region Skåne uppskattar det stora engagemanget som utvecklingsaktörerna i Skåne visat i granskningen av **Regionplan för Skåne 2022–2040**.

Regionplan för Skåne 2022–2040 har arbetats fram i en omfattande process där kommuner, myndigheter, organisationer, länsstyrelsen med flera har lämnat synpunkter i olika steg. Dialogen med kommunerna har varit central för arbetet.

1. Genomförande av granskningen

Process, dialog, aktiviteter

Granskningen av **Regionplan för Skåne 2022–2040** pågick under perioden 23 september–30 december 2021. Planförslaget var bearbetat utifrån inkomna synpunkter från samrådet och efterföljande beredning. Granskningen kungjordes via Region Skånes digitala anslagstavla och i tryckt media: HD-Sydsvenskan med tillhörande publikationer, Kristianstadsbladet med tillhörande publikationer samt i Lokaltidningen (Kävlinge, Landskrona, Lomma-Burlöv, Mittskåne, Skurup, Svedala, Söderåsen). Upplägget för granskningsskedet var baserat på lärdomar från utvärderingen av samrådet och lägger stor vikt vid dialog och samverkan.

Följande aktiviteter genomfördes under granskningstiden:

Webbinarium 4 oktober 2021

Inbjudan gick ut till samtliga mottagare för granskningshandlingen enligt sändlista. Syftet med mötet var att starta upp granskningsskedet och ge en första inblick i planförslaget och de sedan samrådet genomförda justeringar.

Hybridmöten

Dessa möten planerades och genomfördes tillsammans med värdkommunen både när det gäller upplägg och inbjudan. Mötena aviserades i ett nyhetsbrev till en bred målgrupp med möjlighet att anmäla intresse. Sedan skickades inbjudningar direkt till kommunrepresentanter från kranskommuner liksom lokala företrädare för till exempel näringslivet eller andra utvecklingsaktörer i den mån värdkommunen önskade det. Det blev en bred uppslutning över hela tidsperioden. Mötena hölls i hybridformat anpassat efter rådande restriktioner förutom det sista som hölls enbart digitalt på grund av det förändrade smittläget. Mötena hölls i kommuner där huvudorten är identifierad som regional kärna, utom mötet i Östra Göinge kommun som hade fokus på samverkan med grannregionerna. Möten hölls i Hässleholm den

12 oktober, Ystad den 21 oktober, Kristianstad den 29 oktober, Ängelholm den 15 november, Landskrona den 16 november, Trelleborg den 18 november och Östra Göinge, den, 16 december.

Avstämningar i delregionala samarbeten

En dialog om granskningshandlingen och processen framåt arrangerades dels i de delregionala samarbetena med Sydöstra Skånes samarbetskommitté, Skåne nordost och Familjen Helsingborg, dels i samarbete med värdkommuner tillika de regionala kärnorna och Östra Göinge. Vidare bjöds representanter från Region Skåne in att presentera planförslaget för förtroendevalda i Sydöstra Skånes samarbetskommitté och Skåne nordost.

Medborgarmöte

Mötet kungjordes via kungörelsen i samband med regionala utvecklingsnämndens beslut liksom via regionens sociala medier kanaler inför mötet. Anmälan krävdes för att underlätta planeringen. Initialt skulle mötet hållas fysiskt i Kristianstad och Malmö utöver det digitala mötet men på grund av svagt intresse för mötet i Kristianstad möjliggjordes det fysiska mötet enbart i Malmö. Trots anmält deltagande var det ingen uppslutning till mötet vare sig fysiskt eller digitalt.

Regionplaneråd

Ett utökat regionplaneråd hölls digitalt den 15 december med bred uppslutning. Utökat råd innebär att samtliga kommunstyrelsens ordförande kallas utöver ordinarie ledamöter i regionplanerådet.

Inkomna yttranden

De flesta av Skånes kommuner har yttrat sig enskilt och/eller i hörnsamarbeten. Dessutom har ett flertal regioner samt några kommuner utanför Skåne och Region Skånes egna nämnder lämnat yttrande. Utöver dessa yttrade sig ett antal övriga statliga myndigheter, svenska och danska samt Länsstyrelsen Skåne. De flesta övriga yttranden stod föreningar, intresseorganisationer och universitet för. Ett politiskt parti och en privatperson har yttrat sig.

Yttranden med erinran har inkommit från; De danska myndigheterna Forsvarsministeriet, Metroselskabet, Den danske enhed for Arter og Naturbeskyttelse och Miljøstyrelsen. Yttrande har kommit från följande svenska statliga myndigheter, institut och bolag; Länsstyrelsen i Skåne län, SGU, Post- och telestyrelsen, SMHI, Statens geotekniska institut, Swedavia och Trafikverket. Följande regioner och regionala nämnder har yttrat sig; Region Blekinge, Region Halland, Region Stockholm, Region Sörmland samt Region Skånes nämnder Kollektivtrafiknämnden och Hälso- och sjukvårdsnämnden. Följande kommuner och hörnsamarbeten har yttrat sig; Bjuvs

kommun, Bromölla kommun, Burlövs kommun, Båstads kommun, Eslövs kommun, Helsingborgs kommun, Hässleholms kommun, Höganäs kommun, Hörby kommun, Höörs kommun, Klippans kommun, Kristianstads kommun, Kävlinge kommun, Landskrona stad, Lomma kommun, Lunds kommun, Malmö stad, MalmöLund-regionen (inte godkänt av alla kommuner), Markaryds kommun, Osby kommun, Staffanstorps kommun, Svalövs kommun, Svedala kommun, Sydöstra Skåne (med reservation från en kommun), Sölvesborgs kommun, Trelleborgs kommun, Vellinge kommun, Åstorps kommun, Älmhults kommun, Ängelholms kommun, Örkelljunga kommun och Östra Göinge kommun. Helsingborgs Skid- och Orienteringsklubb (HSOK), Högskolan Kristianstad, Lantbrukarnas riksförbund i Skåne, Linnéuniversitetet, Lunds universitet, RF-SISU, Romeleås- och Sjölandskapskommittén, Sveriges åkeriföretag, Södra skogsägarna, VA-Syd, Veto.nu och Vänsterpartiet. En privatperson har yttrat sig med erinran.

Yttrande utan erinran har inkommit från: Boverket, Försvarsmakten, Lantmäteriet, Polismyndigheten, Sjöfartssverket, Skatteverket, Skogsstyrelsen, Svenska kraftnät, Sveriges lantbruksuniversitet, Region Jönköpings län, Region Kalmar län och Kulturnämnden i Region Skåne.

Följande instanser har meddelat att de avstår från att yttra sig: Folkhälsomyndigheten, Tillväxtanalys, Region Värmland, Företagarna, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Sysav.

2. Bedömning av möjligheter till justeringar inför antagande

Lagrummet för **Regionplan för Skåne 2022–2040** är plan- och bygglagen (2010:900) (PBL) 7 kap. Regional fysisk planering. Lagstiftningen hänvisar i delar till PBL 3 kap. Översiktsplan som anger att översiktsplan i tillämpliga delar även gäller för regionplan. I PBL anges att en regionplan ska upprättas och vad den ska innehålla samt processen för framtagande, antagande och eventuellt överklagande. Regionplanen ska samrådats, justeras efter synpunkter, granskas och därefter tas en antagandehandling fram.

Om det görs väsentliga ändringar i planen mellan granskning och antagande måste planen granskas på nytt. Det är upp till regionen att göra bedömningen kring vad som kan bedömas vara en väsentlig ändring. Region Skåne har vänt sig till Boverket och SKR och granskat rättsfall där översiktsplaner överklagats för att få en bild av hur **väsentlig ändring** har tolkats rättsligt. Region Skåne bedömer att väsentlig ändring framför allt gäller betydande förändringar i det som anses vara planens kärna.

För **Regionplan för Skåne 2022–2040** är det **Utvecklingsinriktning**.

Region Skåne har i antagandehandlingen av planen valt att inte tillgodose synpunkter som skulle leda till väsentlig ändring. Sådana ändringar skulle behöva samrådats med alla de aktörer som tillsammans genom dialoger, samråd och granskning är delaktiga i framtagande av planen.

Region Skåne har gjort en bedömning av vilka typer av synpunkter i granskningsskedet som kan utveckla antagandehandlingen utan att detta föranleder en ytterligare granskning. Ändringarna gjorda i antagandehandlingen faller således inom nedan kategorier:

Korrigerig av faktafel. Region Skåne har korrigerat uppgifter i antagandehandlingen som visats vara felaktiga i granskningshandlingen.

Mindre justeringar på kartor och text innefattar bland annat att Strukturkartan numera är interaktiv och strategiska noder har tillkommit efter synpunkter. Många texter är förkortade och en del flyttade till bilaga.

Ett tydligare framtidsperspektiv har efterfrågats av många aktörer. Det är viktigt att den ännu lite mer avlägsna framtid vi planerar för tillsammans finns visualiserad. Det tydligare framtidsperspektivet består framför allt i vidareutvecklandet av **Utblick 2050** som har kompletterats med text och nya illustrationer för att göra den lite mer avlägsna framtiden närvarande i planen. Som ett förtydligande av framtidsperspektivet har även en del framtida noder lagts till i **Strukturkartan**.

Omstrukturering för tydlighet och tillgänglighet.

Planförslaget har omstrukturerats på flera sätt. Bland annat har planeringsprinciperna lyfts till inledningen av sina textstycken under **Tematiska fördjupningar**. **Mål, planer och program** och **Trender** har flyttats till en bilaga för att **Utvecklingsinriktning** och **Tematiska fördjupningar** ska bli mer tillgängliga och överskådliga.

Region Skånes erfarenhet i framtagandet av **Regionplan för Skåne 2022–2040** är att lagstiftningen i alltför hög grad liknar översiktspanelagstiftningen för att helt kunna följas. Region Skåne menar att lagstiftningen med fördel kan utvecklas för att möta den övergripande strategiska planeringsnivån som den regionala planeringen utgör. Region Skåne anser att för regional planering enligt PBL krävs att först ta fram ett ramverk tillsammans med kommunerna inom vilket mellankommunala ställningstaganden sen kan nås. För att regionplanen ska fungera vägledande för efterföljande kommunal planering behöver kommunerna delta och gemensamt med regionen nå ställningstaganden av regional och mellankommunal relevans.

3. Fortsatt regionplanering

Efter antagande går regionplaneprocessen in i ett nytt skede – genomförandeskedet. Det går att läsa om i **Genomförande och uppföljning**. Regionplaneprocessen finns illustrerad i **Välkommen**.

Region Skåne har under samråd och granskning samlat frågor som är viktiga för de skånska kommunerna och andra utvecklingsaktörer i Skåne, samt för Region Skåne som organisation, och omformulerat dessa till aktiviteter i en **genomförandebilaga**. Aktiviteterna finns samlade för att processen ska vara transparent för alla inblandade men också för att utgöra underlag till framtida prioriteringar inom regionplaneprocessen. Skånes utvecklingsaktörer behöver gemensamt vidareutveckla och fördjupa dessa aktiviteter för att hitta lösningar och nå regionplanens ställningstaganden. Det är upp till Region Skåne att i samverkan med de skånska kommunerna prioritera var fokus ska ligga i arbetet kommande år och mandatperiod.

Region Skåne har genom **Regionplan för Skåne 2022–2040** byggt upp ramverk, nätverk och samverkan som ligger till grund för genomförandet. Regional fysisk planering har möjlighet att hantera många komplexa frågor. Genomtänkt och samordnad fysisk planering är en förutsättning för Skånes utveckling, tillväxt, hållbarhet och resiliens. Arbetssätten beskrivs i **Genomförande och uppföljning**. Även arbetssätten kan komma att utvecklas i den fortsatta planeringsprocessen. Gemensamt utvecklande av arbetssätt är centralt i skånsk regional fysisk planering.

Arbetet med aktualisering av regionplanen kommer att påbörjas när **Regionplan för Skåne 2022–2040** är antagen. Aktualisering ska ske under mandatperioden 2023-2026. Lärdomar från regionplaneprocessens första cykel ligger då till grund för ett ännu bättre samarbete mellan Region Skåne och övriga utvecklingsaktörer.

4. Justeringar efter granskning

Ändringar i Regionplan för Skåne 2022–2040, antagandehandling

Generellt

Regionplanehandlingen har kortats ned. Framför allt har analyser och bakgrundsmaterial lyfts ur i syfte att tydliggöra planens riktning. Till stor del har dessa texter samlats i separata bilagor.

Texter har kompletterats utifrån inkomna synpunkter och alla texter har bearbetats språkligt.

Länkar och referenser till mål, planer och program har till största del utgått ur planhandlingen och redovisas dels i bilagan Mål, planer och program, dels i referenslistan.

Nedan redovisas större ändringar i antagandehandlingen jämfört med granskningshandlingen.

Välkommen

Kapitlet delvis omarbetat med nya rubriker och ny struktur.

Regional fysisk planering – ny rubrik, delvis nya texter (tidigare Därför regional planering).

Regionplaneprocessen – nytt avsnitt som förtydligar den formella processen, framtagandeprocessen för denna regionplan samt styrgrupp; delvis nya texter, delvis flyttade texter.

Regionplanens delar – uppdaterad (tidigare Läsanvisning).

Avsnitt som utgått:

- Regionplanen kopplas till Agenda 2030 – flyttat till Planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningar

Kapitlet till stor del omarbetat och kompletterat.

Regionplaneuppdraget – avsnittet har utvecklats och regionplanen som vägledande dokument har förtydligats.

Planeringsunderlag – avsnitten Mål, planer och program och Trender har flyttats till separata bilagor; för ändringar se Bilagor.

Regionplanens koppling till Agenda 2030 – detta avsnitt låg tidigare i Välkommen.

Länsstyrelsens anmärkningar på regionplanen – nytt avsnitt som redogör för Länsstyrelsens synpunkter.

Utvecklingsinriktning

Kapitlet omarbetat i vissa delar. Större ändringar i följande avsnitt:

Det flerkärniga Skåne – merparten av denna text inklusive kartor och diagram har flyttats till bilagan Det flerkärniga Skåne, se Bilagor.

Strukturkarta 2040 – Mindre textjusteringar samt några större ändringar/kompletteringar:

- **Kollektivtrafiknoder** – framtida kollektivtrafiknoder har tillkommit. Tillägg: Region Skånes inställning är att bebyggelse som tillkommer utmed de regionalt viktiga kollektivtrafikstråken kommer att ha goda förutsättningar för hållbart resande.

- **Noder för vandring och cykling** – framtida noder för vandring och cykling har tillkommit.
- **Strategiska godsnoder och allmänna hamnar med godshantering** – ny rubrik, beskrivning av hamnarna har uppdaterats.
- **Strukturkarta** – ny interaktiv samlingskarta och nya statiska kartor till avsnitten. För innehållsliga ändringar i kartorna – se Kartor.

Utblick 2050 – Avsnitt flyttat till egen flik. Ny text och nya illustrationer ersätter tidigare utblickskarta.

Tematiska fördjupningar

Planeringsprinciper flyttade och ligger nu direkt under avsnittsrubrik.

För ändringar i kartorna – se även Kartor.

1. Bebyggelseutveckling

Textbearbetning, mindre ändringar och kompletteringar. Större förändringar i följande avsnitt:

- **1.2 Klimatanpassad bebyggelseutveckling** – Ny hänvisning till vägledning om risk för ras, skred, erosion och översvämning. Illustration och karta utgår, innehåll omarbetat till ny interaktiv temakarta, se Kartor.
- **1.5 Näringsliv** – Avsnittet omarbetat för att förtydliga koppling till fysisk planering. Beskrivningar av Skånes näringsliv har kortats.

2. Transporter

Textbearbetning, mindre ändringar och kompletteringar. Förtydligat klimatperspektivet och tillgänglighet för alla. Större förändringar i följande avsnitt:

- **Introttext – text kortad. Kartor och diagram flyttade till andra platser.**
 - Diagram färdmedelsfördelning – se Mål, planer och program
 - Flödeskartor för person- och godstransporter – se Region Skånes kartbank
 - Karta Starka relationer för gods- och handelsflöden från och genom Skåne – karta utgår, innehåll integreras i tematisk karta 2.4 Godstransporter
- **2.3 Gränsöverskridande transporter** – Planeringsprincip förtydligad. Text omstrukturerad och kortad. Innehåll i huvudsak detsamma.
- **2.4 Godstransporter** – Text bearbetad för tydligare regional nivå. Åhus och Landskrona hamnar tillagda i text.

3. Tematiska fördjupningar/Grönstruktur

Textbearbetning, mindre ändringar och kompletteringar. Större ändringar i följande avsnitt:

- **3.1 Regionala grönområden och stråk** – planeringsprinciper omformulerade men innehåll detsamma
- **3.2 Biologisk mångfald och grön infrastruktur** – mindre ändringar i planeringsprinciper samt hänvisning till planeringsunderlag.
- **3.3 Friluftsliv** – förtydligat koppling mellan natur och kollektivtrafik. Karta över allemansrättsligt tillgänglig mark flyttad till kartutforskare.
- **3.4 Regionala vandringsleder- och cykelleder för rekreation och turism** – förtydligat planeringsprincip med hållbart resande.
- **3.5 Landskap, jordbruk och skogsbruk** – Förtydliganden kring jordbruksmark och skogsmark. Förtydligande av landskapskaraktärer i text och ny karta.
- **3.7 Havet och kusten** – Förtydligande av kombinationseffekter av klimatförändringarna.

4. Tematiska fördjupningar/ Teknisk infrastruktur

Textbearbetning, mindre ändringar och kompletteringar. Större ändringar i följande avsnitt:

- **4.1 Energiförsörjning** – ”Förnybar” har ersatts av ”fossilfri” i planeringsprincip och text. Karta vindkraftverk i Skåne flyttas till kartutforskare.
- **4.3 Vattenförsörjning** – Förtydligat behov av att skydda drickstillgångar utifrån föroreningsrisk samt mellanregionalt perspektiv.

Genomförande och uppföljning

Kapitlet är till stor del omarbetat med ny struktur och rubriksättning samt uppdaterat innehåll.

- **Genomförande** - Tydligare fokus på arbetssätt och förtydliganden om utvecklingsaktörer samt Regions Skånes roll som huvudaktör i genomförandet. Ytterligare tre plattformar för samverkan har tillkommit.
- **Uppföljning** - Avsnittet är utvecklat och förtydligat bland annat med en uppföljningsmodell.
- **Genomförandebilaga** - Som ett komplement till regionplanen tas en genomförandebilaga. Delar av innehållet bygger på textavsnitt som utgått ur kapitlet såsom utestående frågor och lista över genomförandeaktiviteter.

Bilagor/PDF

Följande bilagor har uppdaterats:

- **Begreppslista** – Uppdaterad. Några nya begrepp har tillkommit. ”Förnybar energi” ersätts av ”fossilfri energi”.

Följande bilagor har tillkommit:

- **Mål, planer och program** – Omfattar text som publicerades under denna rubrik i Planeringsförutsättningar i granskningshandlingen. Följande har tillkommit: Nationella kulturmiljömål, Persontågsstrategi, Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö, arkitektur och form samt Trafikcharter Greater Copenhagen. Alla mål, planer och program har kompletterats med status och målår samt koppling till planeringsprinciper. Därutöver mindre ändringar och kompletteringar i text.
- **Trender** – Omfattar text som publicerades under denna rubrik i Planeringsförutsättningar i granskningshandlingen. Uppdatering till aktuella siffror för utsläpp i text och diagram i trenden. **Klimatpåverkan, anpassning och energiomställning** samt ändring av ”förnybar” till ”fossilfri”.
- **Det flerkärniga Skåne** – Omfattar text, diagram och kartor som publicerades under denna rubrik i granskningshandlingen.
- **Redogörelse för planens röda tråd** – ny bilaga.
- **Referenslista** – ny bilaga

Följande bilagor har utgått

- PDF-versioner av planens kartor.

Kartor

Mindre ändringar och tillägg har gjorts i de flesta kartorna, bland annat korrigering av felaktigheter och förbättrad läsbarhet.

Större ändringar har gjorts i följande kartor:

- **Strukturkartan** – Interaktiv karta (tidigare statisk). Komplettering med ytterligare infrastrukturstråk (108 Trelleborg–Ystad, Norra och Södra Sturupsvägen, Väg 9 Ystad–Simrishamn, Väg 13 Höör–Klippan).
- **Utblick 2050** – tidigare utblickskarta ersätts av nya illustrationer.

- **Riskområden för ras, skred, erosion och översvämning samt erosionsförhållanden längst Skånes kust** – ny karta; tidigare karta över erosionsförhållanden längs Skånes kust har kompletterats med riskområden för ras, skred, erosion och översvämning.

- **Skånes landskapskaraktärer** – ny statisk karta

Följande kartor har utgått ur planhandlingen och går nu att hitta på andra ställen:

Kapitel/avsnitt	Karta	Flyttas till
Utvecklingsinriktning/ Det flerkärniga Skåne	Lokala arbetsmarknadsregioner i Skåne	Flyttas till: – Bilaga Det flerkärniga Skåne – Kartutforskaren
Utvecklingsinriktning/ Det flerkärniga Skåne	Arbetspendling till, från och inom Skåne	Flyttas till: – Bilaga Det flerkärniga Skåne – Kartutforskaren
Tematiska fördjupningar/ Transporter	Flöden för persontransporter.	Flyttas till: – Kartbanken
Tematiska fördjupningar/ Transporter	Flöden för godstransporter	Flyttas till: – Kartbanken
Tematiska fördjupningar/ Transporter	Starka relationer för godsflöden	Karta utgår helt. – Relationerna integreras i interaktiv karta för gods
Tematiska fördjupningar/ Grönstruktur	Andel allmänt tillgängliga grönområden i Skånes kommuner.	Flyttas till: – Kartutforskaren
Tematiska fördjupningar/ Teknisk infra	Vindkraftverk i Skåne 2021.	Flyttas till: – Kartutforskaren

Som ett komplement till regionplanen finns en ny kartutforskare - ett interaktivt kartverktyg med möjlighet att

kombinera de olika kartorna som presenteras i regionplanen. [klar i juni 2022]

5. Länsstyrelsens granskningsyttrande med kommentarer

Länsstyrelsens granskningsyttrande för Regionplan för Skåne 2022–2040

Yttrandet återges i sin helhet.

Redogörelse för ärendet

Region Skåne har skickat granskningsförslag för **Regionplan för Skåne 2022–2040** (hädanefter kallad regionplanen, planförslaget och planhandlingarna) till Länsstyrelsen på remiss. Länsstyrelsen konstaterar att lagändringen 1 januari 2019 med krav på framtagande av regionplan enligt plan- och bygglagen 2010:900 (PBL) 7 kap. innebär en ny PBL-process för Region Skåne, Länsstyrelsen och de skånska kommunerna. Länsstyrelsen och Region Skåne har haft en löpande dialog i arbetet med regionplanen och välkomnar en fortsatt samverkan.

Av regionplanen framgår att några av Skånes viktigaste utmaningar är arbetet att skapa goda livsvillkor för alla invånare, att minska regionens klimatpåverkan, verka för ökad klimatanpassning, öka den regionala energiproduktionen, gynna utvecklingen och konkurrenskraften i hela regionen och samtidigt hushålla med jordbruksmarken. Regionplanen lyfter vikten av planering utifrån vattnet i landskapet och att stärka den gröna infrastrukturen samt den biologiska mångfalden, som grundläggande förutsättningar för ett hållbart Skåne.

Regionplanen lyfter vikten av samverkan, samordning och kunskaphöjning för att hantera dessa utmaningar i efterföljande planering. Planeringshorisonten är år 2022–2040. I konsekvensbeskrivningen förtydligas att tidsperspektivet 60–80 år framåt (år 2100) används för att bedöma exempelvis klimatförändringarnas konsekvenser.

Aktuella lagrum

Av 7 kap. 1 § PBL framgår att regionen ska verka för insatser som kan bidra till att minska länets klimatpåverkan och dess effekter, verka för insatser som kan bidra till att det långsiktiga behovet av bostäder kan tillgodoses och utreda regionala frågor av betydelse för länets fysiska miljö.

En regionplan ska ange de grunddrag för användningen av mark- och vattenområden och de riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk som har betydelse för länet. Planen ska ge vägledning för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Regionplanen är dock inte bindande (7 kap. 2 § PBL).

Följande ska framgå av regionplanen (7 kap. 3 § PBL):

1. hur hänsyn har tagits till allmänna intressen enligt 2 kap. PBL, hur riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken 1998:808 (MB) har tillgodosetts och på vilket sätt miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. MB har följts,
2. hur hänsyn har tagits till och hur planen har samordnats med den regionala utvecklingsstrategin, länsplanen för regional transportinfrastruktur, trafikförsörjningsprogram och kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning samt nationella och andra regionala och kommunala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i länet, och
3. hur planen är avsedd att genomföras.

Planen ska även ha det innehåll som följer av 3 kap. 6 b § PBL. Vid tillämpningen ska det som sägs där om översiktsplan i stället gälla regionplan och det som sägs om kommunen gälla regionen.

Regionplanen ska också redovisa miljökonsekvenser i enlighet med kraven i 6 kap. 11, 12 och 16 §§ MB och utformas så att innebörden och konsekvenserna av den tydligt framgår. (7 kap. 4 § PBL)

Länsstyrelsens ansvar

I detta granskningsyttrande tas endast de aspekter upp som anges i 3 kap. 16 § PBL utifrån hänvisningen i 7 kap. 5 § PBL.

Detta granskningsyttrande ska i enlighet med bestämmelserna i 7 kap. 3 § PBL redovisas tillsammans med den antagna regionplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit regionplanen i en viss del, ska regionen tydliggöra detta i den antagna regionplanen.

Av länsstyrelsens granskningsyttrande ska framgå om:

- förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 kap. eller 4 kap. MB
- förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. MB inte följs
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket (strandskyddsområde) MB
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter utöver de synpunkter som lämnas i detta granskningsyttrande skickas till regionen i ett separat yttrande. Länsstyrelsen har förståelse för att Region Skåne i denna första regionplan inte kunnat inkludera samtliga relevanta planeringsaspekter eller gå på djupet i alla frågor utifrån den satta tidplanen och utifrån att processen och rollen som regionplaneorgan är ny.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen ser positivt på de planeringsprinciper och aspekter som redovisas avseende klimatanpassning, grön infrastruktur, vattenhantering och vattenförsörjning. För att efterföljande planering ska få tillräckligt stöd i avvägningar och prioriteringar mellan motstående intressen bedömer Länsstyrelsen dock att flera delar av regionplanen behöver utvecklas. Främst handlar det om en tydligare redovisning av grunddragen för mark- och vattenanvändningen, vägledning för prioriteringar i flera regionalt viktiga frågor, hur riksintressen tillgodoses samt hur miljö kvalitetsnormer ska kunna följas.

Kommentar:

Region Skåne uppskattar den positiva bedömningen och inspel som kommer att vara värdefulla för den fortsatta regionala fysiska planeringen. Regionplanen är utformad på en övergripande strategisk nivå och fokuserar främst på att vara en utvecklingsriktning för Skåne. Det viktigaste i framtagandet av denna första regionplan har varit att planen är väl förankrad och kan fungera som gemensam utgångspunkt för vidare arbete med fysisk planering i samarbete med kommunerna och andra aktörer. Det kommer att behövas ett fortsatt utvecklingsarbete tillsammans med främst kommunerna för att en regionplan i Skåne mer i detalj ska gå in på utvecklingen av bebyggelsen och markanvändningen i Skåne. På grund av regionplanens övergripande karaktär har det inte varit relevant att försöka visa hur riksintressen och miljö kvalitetsnormer påverkas av planförslaget. Det blir mer konkret om detta görs i den efterföljande planeringen. Region Skåne har för avsikt att framöver utveckla och fördjupa de regionala värdena och riksintressenas relation till dessa och till den regionala fysiska planeringen. Region Skåne ser fram emot ett fortsatt samarbete med Länsstyrelsen Skåne och de skånska kommunerna i dessa frågor.

Länsstyrelsens synpunkter

Riksintressen

Länsstyrelsen menar att regionplanen är ett viktigt redskap för att säkerställa riksintressen tidigt i den strategiska planeringsprocessen. Länsstyrelsen delar därför inte

Region Skånes uppfattning att frågan om hur riksintressena tillgodoses kan skjutas till efterföljande översiktsplanering.

Länsstyrelsen menar att analyser och vägledning på den regionala nivån kan bidra mycket till lokala avvägningar och anpassningar till nationella intressen. Riksintressena bör därför hanteras i regionplanen, även om omfattningen samt konsekvenserna för respektive riksintresseanspråk anpassas efter hur stor påverkan regionplanens förslag kan komma att medföra. Detta för att ge vägledning kring hur regionplanen i relation till riksintressena i sin tur kan integreras i den kommunala fysiska planeringen.

Då flera riksintressen löper över kommungränserna hade Region Skåne även kunnat visa på principer för att utveckla regionala samarbeten för att tillgodose riksintressena via ökad dialog och samverkan. Detta gäller särskilt för riksintressen som täcker större områden, som bildar strukturer som kan vara stödjande för sakintressen av regional betydelse eller där det kommunövergripande perspektivet är särskild. För riksintressen enligt 3 kap. MB kan det vara aktuellt för exempelvis för riksintresse kulturmiljövård, riksintresse naturvård, riksintesse kommunikationer samt riksintesse friluftsliv. Detsamma gäller för riksintressen enligt 4 kap. MB, det vill säga riksintesse högexploaterad kust och riksintesse rörligt friluftsliv.

Länsstyrelsen menar att Region Skånes val att hantera riksintressen enbart i miljökonsekvensbedömningen är otillräcklig för att det ska gå att kunna bedöma om riksintressena har tillgodosetts. Eftersom regionplanen inte ger vägledning i fråga om hur riksintressen ska tillgodoses kan Länsstyrelsen inte utesluta att planering i enlighet med regionplanens planeringsstrategier kan leda till påtaglig skada. Frågan kvarstår till kommande prövningar.

Utöver vad som sagt ovan lämnar Länsstyrelsen följande riksintressespecifika synpunkter:

Riksintressen för kulturmiljövården 3 kap. 6 § miljöbalken Utöver vad som sagts ovan menar Länsstyrelsen att riksintressen för kulturmiljövården behöver integreras tidigt i planprocessen för att kunna stötta kommunernas arbete med ortsutveckling och förtätning.

Länsstyrelsen menar att miljökonsekvensbeskrivningen inte belyser samtliga konsekvenser som ett genomförande av regionplanen kan få. Exempelvis kan planeringsprincip 4.1.ii, **Främja utbyggnaden av fossilfri energi-produktion**, innebära skada på områden av riksintressen för kulturmiljövården. Här hade det varit önskvärt att

konsekvensbeskrivningen gett en mer nyanserad bild eller att den kompletterats med åtgärdsförslag som skulle kunna motverka eventuell skada på riksintresset generellt eller för vissa riksintresseområden specifikt.

Riksintressen för värdefulla ämnen och mineral 3 kap. 7 § miljöbalken

Länsstyrelsen konstaterar att det i Skåne finns ett antal områden utpekade som riksintressen för värdefulla ämnen och mineral. Dessa framgår inte av regionplanen och det framgår inte heller vilken påverkan på dem ett genomförande av regionplanen kan innebära. Samtidigt utgör flera av dessa riksintressen materialresurser av regional betydelse, som exempelvis ballast.

Riksintresse kommunikation 3 kap. 8 § miljöbalken

Ny bebyggelse längs med eller i närheten av anläggning som är utpekad som riksintresse för kommunikation får inte försämlra förutsättningarna för trafiken eller göra anspråk på själva anläggningen. Länsstyrelsen konstaterar att förtätning i centrala och stationsnära lägen ur buller- och risksynpunkt kan medföra att restriktioner läggs på t ex trafikering med farligt gods eller tidsintervaller för rangering snävas in. Det kan innebära negativa konsekvenser för anläggningar som är utpekade som riksintresse för kommunikation. Här skulle regionplanen ha kunnat ge vägledning för hur förtätningsprojekt ska kunna genomföras i centrala lägen i närheten av riksintressanta vägar och järnvägar och vad som tidigt bör uppmärksammas för att undvika intressekonflikter med riksintresset.

För hamnar och flygplatser ger regionplanen en ingående beskrivning och lyfter vikten av att inte försämlra tillgängligheten till dem. Dock nämns inte att hamnarna är utpekade riksintressen för kommunikation. Det saknas också andra faktorer än tillgängligheten som utifrån ett riksintressesperspektiv är viktiga att ha med tidigt i planeringsprocesser i nära anslutning till flygplatser och hamnar. Hantering av anläggningar som utgör riksintresse för kommunikation är en viktig fråga för kommande planering, bland annat med tanke på den omfattande förtätning som regionplanen föreslår.

Riksintresse för totalförsvarets militära del 3 kap. 9 § miljöbalken

Länsstyrelsen vill särskilt betona vikten av att regionen redovisar och beaktar intressen för totalförsvarets militära del och att det i regionplanen framgår vikten av att samråd sker med Försvarmakten vid planering av åtgärder som kan påverka totalförsvarets militära del.

Kommentar:

Region Skåne instämmer i att regionplanen kan utvecklas till ett redskap för arbete med riksintressen tidigt i den

strategiska planeringsprocessen, men anser att med tanke på regionplanens övergripande karaktär har det inte varit aktuellt att närmare gå in på hur riksintressen påverkas av planförslaget. Däremot vill Region Skåne tillsammans med kommunerna och de statliga myndigheterna utveckla en fördjupad analys och dialog om riksintressen och regionala intressen för att bidra till bättre planeringsunderlag inför lokala och regionala avvägningar. Detta finns beskrivet i avsnittet Genomförande och uppföljning och i genomförandebilagan.

Planens övergripande karaktär medför att lokala geografiska konsekvenser är svåra att förutspå. Genom matriserna i konsekvensbedömningen har försök gjorts till att identifiera målkonflikter mellan olika aspekter.

Region Skåne anser att bedömningen av intressekonflikter mellan förtätning och riksintresset för kommunikation bäst görs av kommunerna i deras planering. Däremot är det viktigt att Region Skåne i samverkan kan utveckla underlag som stöttar kommunerna i bedömningar. För några år sedan enades Region Skåne, Trafikverket Region Syd, Länsstyrelsen Skåne och de fyra skånska hörnsamarbetena om ett positionspapper med gemensamma principer för att stärka utvecklingen i stationsnära lägen, Stationsnära läge 2.0. Utöver positionsappret tog Region Skåne också fram en verktygslåda som kan utgöra stöd och inspiration i planeringen. Denna typ av arbeten avser Region Skåne fortsätta arbeta med i den regionala fysiska planeringen.

Region Skåne håller med om vikten av samråd med Försvarmakten i fråga om riksintresse för totalförsvarets militära del och kommer att ta frågeställningen vidare i den fortsatta regionala fysiska planeringen.

Risk för översvämning, ras, skred och erosion

Länsstyrelsen bekräftar vikten av regionplanens redovisning av frågor för klimatanpassning av kustområden och kusterosion då dessa är mycket relevanta för Skåne. Länsstyrelsen menar samtidigt att regionplanen saknar en regional strategi och tillräcklig vägledning för att ge stöd för kommunernas översiktsplanering.

Länsstyrelsen menar att regionplanen framförallt lyfter utmaningar kopplade till kusterosion. Perspektivet **stigande hav** syns i vissa avsnitt men synliggörs inte i samma grad och inte heller risken för kombinations-effekter av stigande hav och erosion. Länsstyrelsen menar att regionplanens två planeringsprinciper för klimatanpassad bebyggelseutveckling (sid. 60. 1.2 i och 1.2ii) hade behövt förtydligats så att de förutom erosion också omfattat perspektivet **stigande hav och kombinations-effekter**. Även i avsnittet 3.7 Havet och kusten (sid. 99) menar Länsstyrelsen att regionen hade kunnat synliggöra risken för ovan nämnda kombinationseffekter.

Regionplanen har kompletterats med kartor på en översiktlig nivå som visar ”riskområden för ras, skred, erosion och översvämning i Skåne”. Det saknas dock hänvisning och förklaring till kartorna i text och det är därför oklart vilken roll informationen i kartorna har spelat i arbetet med regionplanen.

Länsstyrelsen menar att regionplanen saknar en beskrivning av, och ställningstaganden kring, ras och skred samt erosion i vattendrag. Länsstyrelsen saknar också en översiktlig bedömning av hur klimatförändringarna kan komma att påverka de geotekniska förutsättningarna samt en översiktlig bedömning av risken för skador på den bebyggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion.

Frågor om översvämning, ras, skred och erosion kvarstår att hantera i kommunernas översiktsplanering.

Kommentar:

Planeringsprinciperna har förtydligats i enlighet med Länsstyrelsens synpunkt om stigande hav. Illustrationen som handlar om riskområden för ras, skred, erosion och översvämning har utgått och ersätts med en utvecklad karta. Kombinationseffekternas påverkan har förtydligats.

Förtydligande har gjorts i planen vad gäller vattendrag och klimatanpassad bebyggelse. Förtydligande om att klimatförändringarna kan påverka de geotekniska förutsättningarna har gjorts i avsnittet Bebyggelseutveckling, Klimatanpassad bebyggelse 1.2 På grund av regionplanens övergripande karaktär anser Region Skåne att det inte är möjligt göra en samlad bedömning av risken för skador på den bebyggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion. Planen har kompletterats med vikten av att Länsstyrelsen Skånes och kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser bör beaktas. Detta framgår i avsnittet Civilt försvar och krisberedskap i Mål, planer och program.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Regionplanen omfattar redovisning och resonemang kring miljö kvalitetsnormer för vatten och Länsstyrelsen bedömer att flera av planeringsstrategierna kan bidra till att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas. Exempelvis de planeringsprinciper som anger behov av att planera utifrån vattnets avrinningsområden, planera för utrymme och fördröjning av dagvatten samt planeringsprinciperna för vattenförsörjningen.

Mark- och vattenanvändningen i regionplanen redovisas dock på en så översiktlig och strategisk nivå vilket gör det svårt att identifiera intressekonflikter samt var det finns behov av prioriteringar. En tydligare redovisning av mark- och vattenanvändningen med avvägningar mellan olika intressen skulle skapa bättre förutsätt-

ningar för att planeringsprinciperna ska få genomslag och att normerna faktiskt följs. Länsstyrelsen menar att grunddragen för användningen av vattenområdena inte redovisas tillräckligt tydligt.

En redovisning av miljö kvalitetsnormer för havsmiljön saknas helt.

Kommentar:

Miljö kvalitetsnormerna för luft, buller och vatten redovisas i konsekvensbedömningen vad gäller beskrivning av nuläge och status i Skåne. I regionplanen förs resonemang som går ut på att planeringsstrategier och planeringsprinciper inte ska försämrå kvaliteten med hänsyn till miljö kvalitetsnormerna utan syftar snarare till att kvaliteten ska förbättras. Region Skåne avser arbeta vidare med vattenfrågor i genomförandet av Regionplan för Skåne 2022–2040.

Hälsa och säkerhet

Vid planläggning ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet, och risken för olyckor, översvämning och erosion. Det faller på regionen att redovisa en samlad bild över risker i regionen och ta ställning till hur dessa risker kan minskas eller minimeras kopplat till frågor om användning av mark- och vattenområden.

Målbild för regionplanen anges vara **en gemensam grund som underlättar samordning av fysiska strukturer över kommungränserna och bidrar till att skapa ett sömlöst Skåne för invånarna** (sid. 9). Länsstyrelsen bekräftar vikten av en gemensam planeringsgrund för Skåne. **En ökad samordning av resurser och samplanering av samhällsviktig infrastruktur, som regionplanen anger för de orter som pekas ut som strategiska noder**, är avgörande för denna gemensamma grund då samhällsplaneringen behöver utgå från målbilden om ett sömlöst och välfungerande samhälle också i krissituationer.

Regionplanen behandlar flera risk- och säkerhetsfrågor på en övergripande nivå. Att **säkerställa ett motståndskraftigt Skåne** lyfts som en huvudutmaning för regionen (sid.9). Regionplanens ambition kring frågor om hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, kriser och krig konkretiseras dock inte i någon större utsträckning. Vissa risker och sårbarheter beskrivs i regionplanen men Länsstyrelsen saknar perspektivet att regionens risker och sårbarheter kontinuerligt behöver uppdateras. Återkommande är att regionplanen menar att flera frågor ska hanteras i efterföljande planering. Länsstyrelsen menar att planeringsprinciperna skulle kunna utvecklas för att ge bättre stöd för riskhantering och riskvärdering i kommunernas översiktsplanering.

Regionplanen innehåller resonemang kring vattendistribution och minskad vattenförbrukning, men Länsstyrelsen saknar perspektivet att vattentillgång och vattentäkter ska skyddas. Vattnet måste också beaktas som ett ingångsvärde vid planeringen av nya fysiska strukturer som exempelvis bebyggelse och väganläggningar.

Länsstyrelsen konstaterar att flera riksintressen bär värden och funktioner som, utan att de är uttalade inom riksintressesystemet, är viktiga för beredskapen i regionen. I dagsläget finns inget riksintresse för totalförsvarets civila delar utpekade i regionen, men exempelvis anläggningar för energiproduktion och distribution, kommunikationer, vattenförsörjning och totalförsvaret kan samtliga vara av betydelse för krisberedskap och kontinuitetshandling.

Förtätning

För att skydda människors hälsa och miljön är det viktigt att i ett tidigt skede av planeringen ta hänsyn till miljöfarliga verksamheter som exempelvis hamnar, tillverkningsindustrier, täkter och Seveso-verksamheter. Relevanta skyddsavstånd behöver säkras exempelvis för buller, utsläpp till luft, transporter, bränder, och kemikalieolyckor. Detta gäller särskilt Seveso-anläggningar och då särskilt kemikalieintensiva verksamheter. Hänsyn måste även tas till transportintensiva industrier där vägar till och från verksamheten bör ges stor betydelse. Länsstyrelsen konstaterar att förtätning med exempelvis bebyggelse i dessa skyddsavståndszoner riskerar att försvåra för befintlig industri att utöka eller förändra sin produktion. Det kan innebära risk för stagnation i företag eller branscher men också att förutsättningarna att ha kvar sådan verksamhet och arbetsplatser i regionen försvåras. Detta kan i sin tur resultera i flytt av nya verksamheter till andra lokaliseringar utanför regionen med nedläggning som följd.

Länsstyrelsen menar att förutsättningar och behovet av olika verksamheter och industrier utifrån ett regionalt perspektiv behöver framgå av regionplanen för att ge bättre stöd såväl i riskhanteringsfrågor som i frågor om lokalisering av regionalt viktiga miljöfarliga verksamheter.

Kommentar:

Regionplanen har förtydligats med en hänvisning och uppmaning att beakta Länsstyrelsens och kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser kontinuerligt.

Region Skåne bedömer att det ger större effekt om riskhanteringsfrågor i förhållande till förtätning görs i efterföljande planering i stället för på regionplanens övergripande strategiska nivå.

Mellankommunal samordning

Med det regionala perspektivet i PBL-planeringen kan regionen ge avgörande stöd till kommunerna i lokala avvägningar i frågor som är kommunövergripande och regionalt viktiga. Potentialen för ökad samverkan och konstruktiv problemlösning över kommungränserna är stor med en tydligt vägledande regionplan. Länsstyrelsen bekräftar vikten som Region Skåne lägger vid fortsatt utvecklingsarbete och bred samverkan för att komma längre i frågor som exempelvis klimatanpassning, havsfrågor, energiförsörjningsfrågor, säkerhetsfrågor samt hushållnings- och vattenfrågor. För att regionplanen tydligt ska kunna vägleda samhällsplaneringen i Skåne för lämpliga avvägningar och val behöver ställningstaganden göras i dessa frågor, som också konkretiseras ned till planeringsprinciper, ibland geografiskt specifika. Detta saknas i regionplanen idag.

Regionplanen lyfter tydligt vikten av ett mellankommunalt perspektiv där regionen också själva äger viktiga delar av genomförandet såsom utvecklingen av friluftsliv och grön infrastruktur liksom i frågor som berör transportinfrastruktur,

Länsstyrelsen har i detta yttrande lyft frågor som samtliga är av mellankommunal karaktär. Ett enskilt exempel på en viktig och specifik mellankommunal fråga som regionplanen framöver bör belysa är möjligheterna för att ta upp sand från regionens enda utpekade sandtäkt, vid Sandhammarbank. Begränsad tillgång på sand i kombination med ett ökat tryck på att strandfodra delar av Skånes kuststräckor skapar behov av mellankommunal samordning.

Inom ramen för gränsöverskridande samarbete vill Länsstyrelsen lyfta vikten av samverkan med de omkringliggande regionerna Halland, Kronoberg och Blekinge med vilka ett starkt ömsesidigt beroende finns i många frågor.

Kommentar:

Regionplanen är utformad på en övergripande och strategisk nivå och fokuserar främst på att vara en utvecklingsriktning för Skåne. Det viktigaste i framtagandet av denna regionplan har varit att de skånska kommunerna och Region Skåne har kunnat enas om en regionplan, i balans med att peka på en önskad utveckling i Skåne. Region Skåne betraktar Regionplan för Skåne 2022–2040 som en plattform och utgångspunkt för utveckling av den fortsatta regionala fysiska planeringen i Skåne. Detta gäller såväl inom Skåne som i samarbetet med grannregionerna. Region Skåne har pågående samarbeten med de andra regionerna i Sydsverige i relevanta frågor.

Remisshantering

Inom Länsstyrelsen har förslaget granskats av enheten för samhällsplanering, enheten för samhällsskydd och beredskap, enheten för landsbygd och samverkan, kulturmiljöenheten och miljöavdelningen samt av vattenstrateg och näringslivsstrateg.

Länsstyrelsen har utifrån sin samordningsroll hört berörda statliga myndigheter och vägt in de synpunkter på förslaget som tar upp frågor kopplade till Länsstyrelsens prövningsgrunder enligt 3 kap. 16 § PBL.

Försvarsmakten – synpunkter
Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap – synpunkter
Skogsstyrelsen – ingen erinran
Havs- och Vattenmyndigheten – synpunkter
Statens geotekniska institut – synpunkter
Statens geologiska undersökning – synpunkter
Trafikverket – ingen erinran
Länsstyrelsen Kronoberg – synpunkter
Länsstyrelsen Blekinge – synpunkter
Länsstyrelsen Halland – synpunkter

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Ola Melin med planhandläggare Minna Hatti som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef och länsarkitekt Hanne Romanus medverkat.

6. Sammanställning av inkomna synpunkter

Övergripande synpunkter

Allmänt, process, presentation och redaktionellt

Flera synpunkter speglar en önskan om enklare, tydligare text, bättre kartor med mer, mindre eller annan information och att det ska vara lättare att följa den röda tråden i dokumentet. Ett tema för synpunkter är att planen behandlar komplexa samband och kräver ständig omarbeting för att vara relevant. En aktör anser att plan saknas för detta. En aktör ställer frågan om planen är dynamisk eller statisk. Det finns en önskan om beskrivning av ett mellanregionalt perspektiv och att lyfta svårösta, viktiga frågor för samverkan. Särskilt nämns Region Blekinge och samarbetet inom Regionsamverkan Sydsverige. En aktör framför att antagande, målår och status ska anges för underlagsdokument. En statlig myndighet anser att dess synpunkt från samrådet inte besvarats.

Kommentar:

Regionplanen har omstrukturerats och texterna har kortats ned. Framför allt har analyser och bakgrundsmaterial lyfts ut i syfte att tydliggöra planens riktning. Till stor del har dessa texter samlats i separata bilagor. Alla mål, planer och program har kompletterats med status och målår samt koppling till planeringsprinciper och ligger nu i en bilaga. Genomförande-avsnittet har uppdaterats och ett förtydligande av uppföljningsprocessen har gjorts. De flesta kartor i regionplanen har utvecklats och är nu interaktiva.

Region Skåne ser fram emot fortsatt samverkan med såväl kommunerna i Skåne som andra utvecklingsaktörer och andra regioner i den regionala fysiska planeringen. Regionplanen är del i en pågående process som löpande lyfter utmaningar i Skåne med intresserade aktörer som vill bidra till Skånes utveckling. Detta är Skånes första regionplan och det återstår mycket arbete tillsammans med utvecklingsaktörerna för att nyttja regionplaneinstrumentets fulla potential. Region Skåne vill fortsätta utreda och utveckla de mellankommunala och mellanregionala frågorna och de regionala värdena som är viktiga för Skånes utveckling och funktionalitet.

De statliga myndigheternas synpunkter samordnades av Länsstyrelsen Skåne i samrådsskedet. Det fanns en otydlighet i samrådsskedet vilka synpunkter som samordnats. De statliga myndigheter som uttryckligen hade valt att inte låta sig samordnas bemöttes i samrådsredogörelsen.

Planmonopolet

Flera kommuner lyfter farhågor om att planen kommer att bli allt för styrande i kommunala frågor och hota det kommunala självstyret och planmonopolet och vill ha mindre styrande skrivningar. Dialog efterfrågas och förtydligande kring regionplanens status gentemot kommunernas översiktsplaner.

Kommentar:

Regionplanen har förtydligats avseende förhållandet till det kommunala planmonopolet. Regionplanen har också förtydligats vad gäller planens vägledande roll och fokus på mellankommunala och regionala frågor av värde för den efterföljande planeringen.

Social hållbarhet

I yttranden lyfts vikten av att utjämna regionala, sociala ojämlikheter. Förtydligande av hur barnkonventionen beaktas önskas. Brukarperspektivet lyfts. Det finns också önskan om tydligare fokus på social hållbarhet med jämlikhet och jämställdhet.

Kommentar:

Region Skåne håller med om vikten av att lyfta perspektiven och det är ett fortsatt utvecklingsarbete i den regionala fysiska planeringen. I regionplanen återfinns perspektiven genom kopplingen till Agenda 2030, samt uttryckligen i vissa av de tematiska områdena. Regionplanen utgår också från och utvecklar den skånska flerkärnigheten som är en strategi för att utjämna regionala ojämlikheter. Det finns framgent stora möjligheter att utveckla kunskapen kring hur ekonomiska resurser, arbetstillfällen, utbildning och hälsa hänger samman med fysisk planering. Det är ett arbete lämpligt att ta vidare i nätverket för socialt hållbara transporter, i arbetet i regionala bostadsfrågor och i arbetet för hälsofrämjande samhällsplanering. Region Skåne tog 2021 fram rapporten Den socioekonomiska segregationen i Skåne som är en nulägesanalys över den socioekonomiska segregationen i relation till tillgänglighet till arbetsplatser, vilket är ett steg i den kunskapsuppbyggnaden.

Planeringsförutsättningar

Krisberedskap

Flera synpunkter handlar om krisberedskap, säkerhet, trygghet och motståndskraft som grundläggande faktorer i planarbetet. Några aktörer vill ha en fördjupning och anser att underlag om säkerhet, trygghet och motståndskraft borde ha tagits fram under arbetet med regionplanen. En aktör vill att totalförsvarets intressen tydliggörs. Ett yttrande vill ha redovisande och beaktande av intressen för totalförsvarets militära del och vill att planerade åtgärder som kan påverka dessa samråds med Försvarsmakten. Livsmedelsförsörjning är ett tema som lyfts. Flygplatsernas roll för beredskap och räddning är ett annat.

Kommentar:

Region Skåne håller med om att frågor om trygghet och säkerhet samt motståndskraft är viktiga. Dels behöver det hanteras i Länsstyrelsen Skånes risk- och sårbarhetsanalys och dels i kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser, men det finns också stor potential att utveckla frågorna i genomförandet av Regionplan för Skåne 2022–2040. Region Skåne instämmer i vikten av samråd med Försvarsmakten i fråga om riksintresse för totalförsvarets militära del och kommer att ta frågeställningen vidare i den fortsatta regionala fysiska planeringen. I Region Skånes livsmedelsstrategi Skånes livsmedelsstrategi 2030 - Smart mat, framgår bland annat att den skånska livsmedelsproduktionen ska stärkas och att kunskapen hos myndigheter och kommuner om hur jordbruksmarken kan värderas ska öka.

Utvecklingsinriktning

Vision och strategi

Många synpunkter beskriver önskan om en mer strategisk och framåtsyftande plan med en tydlig vision och gärna med koppling till den regionala utvecklingsstrategin. En aktör önskar utvecklad utvecklingsinriktning där Malmös och Skånes roller och sammanhang tydliggörs och stärks. Flera vill ha mindre styrande skrivningar och ytterligare någon ifrågasätter nyttan med planen. Det finns också önskemål om stöd i och redovisning av regionala och mellanregionala frågor (som arbets-, studie- och bostadsmarknader, infrastruktur, energiförsörjning och digitalisering.), och gärna tydligare avvägningar. Det finns en förväntan att regionplanen används i påverkansarbete nationellt och internationellt. En aktör resonerar kring regionplanens roll som samlande och framåtsyftande och vill att visioner i ”utblick mot år 2050” berör hela Skåne och fler tematiska områden. Det finns också en önskan om att analyser läggs som bilaga för bättre överskådlighet.

Ett flertal yttranden lyfter synpunkter på den regionala transportinfrastrukturen i utvecklingsinriktningen. Det är synpunkter som handlar om en ny stambana, nya stationslägen och utbyggd väg- och järnvägsinfrastruktur. Dessutom finns det synpunkter som handlar om nya förbindelser över Öresund. Flera synpunkter gäller också framtidsinriktning för infrastrukturplanering.

Kommentar:

Regionplanen har arbetats igenom med syfte att tydligare visa en framtidsinriktning och en vision. Avsnittet om Utblick 2050 har vidareutvecklats.

Region Skåne ser fram emot fortsatt samverkan med såväl kommunerna i Skåne som andra utvecklingsaktörer och andra regioner i den fortsatta regionala fysiska planeringen. Regionplanen är del i en pågående process som löpande lyfter utmaningar i Skåne med intresserade aktörer som vill bidra till Skånes utveckling. Region Skåne vill fortsätta utreda och utveckla de mellankommunala och mellanregionala frågorna och de regionala värdena som är viktiga för Skånes utveckling och funktionalitet.

Regionplanen tar sin utgångspunkt från Skånebilden samt Positionspapper - Skånes utgångspunkter. Arbetet kommer att vidareutvecklas och fördjupas under kommande planperiod. Kapitlet om flerkärnighet har utvecklats med framtida strategiska noder för ett utvecklat framtidsperspektiv.

Flerkärnighet, Strategiska noder

Många synpunkter berör flerkärnighet. Det finns en tydlig önskan om att flerkärnighetens roll resoneras kring, beskrivs och motiveras. Ett tydligare framtidsperspektiv efterfrågas också. Detsamma gäller utpekande av tillväxtmotorer, kärnor och strategiska noder för att bevara en flerkärnighet. Det finns en önskan om tydligare vägledning i strukturbilden och att trender, utmaningar och omvärld beaktas. Några yttranden lyfter att regionalt viktiga samband finns mellan strategiska noder även utan inblandade kärnor och behovet av att främja och synliggöra även dessa samband. Kommunerna har olika förutsättningar, bland annat beroende på i vilken del av Skåne de ligger. Några aktörer vill att flerkärnighetens roll för bland annat besöksnäring och landsbygdsutveckling utvecklas och ha planeringsprinciper kring detta. En aktör vill ha mer avstämning med kommuner kring noder och ifrågasätter uppdelningen av noder i underkategorier. Det finns en önskan att pekas ut som grön tillväxtmotor. Önskning förs fram om komplettering med planerade och framtida kollektivtrafiknoder och vidgat servicekriterium. Det har också förts fram önskingar om fler identifierade orter. Halmstad föreslås som regional tillväxtmotor även för delar av Skåne. Landskrona och Hässleholm vill pekas ut som gods-noder. Kristianstads kommun vill att Hammar ingår i Kristianstad stad, för rättvisande statistik. Alnarp, Åsljunga, Eket och Skånes Vårsjö föreslås vara strategiska noder. Orter kopplade till nationella och regionala cykelleder bör hanteras lika och fler orter, som Tyringe, Vinslöv och Knislinge kommer att klassas som strategiska noder då enligt ett yttrande. Frostavallen och Fulltofta kan bli noder om fler kriterier och nivåer för noder för vandring och cykling tillkommer.

Kommentar:

Regionplanen har arbetats igenom med syfte att tydligare lyfta fram utvecklingsinriktningen och framtidsperspektiv. Framtida strategiska noder kopplade till kollektivtrafik samt vandring och cykling har lagts till i regionplanen. Utvecklingsinriktningens texter har omstrukturerats och kortats ner. Bakgrundstexter och nulägesbeskrivning finns nu i en bilaga till regionplanen.

Strukturkartan har vidareutvecklats och är nu tydligare och mer lättillgänglig. Transportinfrastrukturstråken i strukturkartan har utvecklats med utgångspunkt från det kompletterande vägnätet för långväga persontransporter i Trafikverkets funktionellt prioriterade vägnät. Dessutom har kartsymbolen för flygplatser omarbetats för att tydliggöra olika status.

Region Skåne betraktar Regionplan för Skåne 2022–2040 som en plattform och utgångspunkt för utveckling av den fortsatta regionala fysiska planeringen i Skåne. Detta gäller såväl inom Skåne som i samarbetet med grannregionerna. Region Skåne ser fram emot att tillsammans med kommunerna och andra regionala utvecklingsaktörer fortsätta att utveckla flerkärnigheten och ortsstrukturen.

Tematiska fördjupningar

1. Bebyggelseutveckling

Bebyggelse

Det finns en önskan om att förtydliga begreppet ”fysiska strukturer” och dess koppling till fysisk planering. Strategi för gestaltad livsmiljö önskas finnas med under mål, planer och program. Samtliga kommuners ansvar för bostadsförsörjning lyfts. En synpunkt behandlar att tillgång till arbete, bostäder, utbildning, service och reaktion gärna kan finnas så nära att pendling inte behövs. En specifik målbild för sjukvård efterfrågas också. Någon anser att det finns fler konsekvenser för landsbygden än vad som redovisas och i ett yttrande efterfrågas bebyggelseutvecklingen redovisas även i kollektivtrafikstråk utanför städerna. Några synpunkter rör specifikt sydöstra Skåne och lyfter dels sydöstra Skånes betydelse för livskvalitet och attraktion och dels en önskan om att regional utveckling behöver ske även i sydöstra Skåne.

Kommentar:

Region Skåne vill förtydliga att med fysiska strukturer avses teknisk infrastruktur, bebyggelse och grönstruktur. Dess kopplingar till fysisk planering tydliggörs i Tematiska fördjupningar. Region Skånes Strategi för gestaltad livsmiljö har lagts till i bilagan Mål, planer och program. Region Skåne anser att det framgår i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (lag 2000:1383), som refereras till i bilagan Mål, planer och program, att varje kommun ansvarar att ”planera för bostadsförsörjningen med syfte att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs” och har därför inte förtydligat ansvaret tydligare i antagandehandlingen.

Region Skåne kommer att arbeta vidare för att förstärka och förtydliga kopplingarna mellan den regionala fysiska planeringen och sjukvårdsfrågor. Hälsofrämjande arbete är hela Region Skånes ansvar och samverkan kring dessa frågor kommer att utvecklas under genomförandet, såväl internt inom Region som med externa aktörer.

I planeringsstrategin Växa effektivt med en balanserad och hållbar mark- och vattenanvändning förs ett resonemang om avvägningar mellan jordbruksmark och exempelvis exploatering i kollektivtrafiknära lägen. Region Skåne avser fördjupa kunskap och resonemang om denna målkonflikt under genomförandet av Regionplan för Skåne 2022–2040.

Att främja och utveckla flerkärnigheten syftar till att binda samman Skåne och skapa goda förutsättningar för utveckling i alla delar av regionen.

Miljöpåverkan, klimatanpassning

Flera yttranden påpekar att Agenda 2030 kan lyftas ännu mer. Flera vill att regionens klimatutsläpp redovisas i förhållande till Parisavtalets 1,5-gradersmål och vill ha skrivningar om hur biltrafiken ska minskas. Flera vill ha större fokus på minskad klimatpåverkan. Behov av snabbbladdning för tunga elfordon för att klara elektrifiering/omställning till hållbara godstransporter lyfts. En aktör vill att klimatanpassningsavsnittet utvecklas för att undvika översvämning till följd av stigande havsnivåer och skyfall och önskar en planeringsprincip som tar ställning för att befintliga samhällen och orter kan utvecklas med hänsyn till det framtida klimatet. Det påpekas att våtmarker kan minska översvämningsrisken, men ofta bara lokalt. Stigande hav behöver omfattas i planen. Någon vill ha Region Skånes stöd i att få nationell hjälp med verktyg att genomföra identifierade åtgärder för klimatanpassning och samverkar gärna. En aktör lyfter att staten borde ta ytterligare ansvar. Tydligare strategi för klimatanpassning av kustområden, ras-, skred och kusterosion efterfrågas och önskan finns att avsnittet om kust- och havsplanering stärks. Även sandtäkter och strandfodring anses behöva behandlas. Flera lyfter nödvändigheten av att arbeta gemensamt med miljö och klimatfrågor. Någon menar att regionplanen inte bidrar positivt till miljö eller klimat. En komplettering önskas av för regional skala relevant kartunderlag. Information ges om Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning. Det har också kommit övergripande synpunkter som vill se ett utökat resonemang kring hållbarhet kring godstransporter, större infrastrukturutbyggnad, hållbar pendling, havsplanering, risk för översvämning och erosion, energiförsörjning och specifikt elförsörjning och lokalisering av större anläggningar.

Kommentar:

Avsnittet Klimatanpassad bebyggelseutveckling har förtydligats så att det framgår att klimatanpassning behövs både i ny och befintlig bebyggelse. Klimatanpassad bebyggelseutveckling har även utvecklats utifrån perspektivet stigande havsnivå.

Klimatanpassad bebyggelseutveckling har också kompletterats utifrån perspektivet risk för ras, skred och erosion i vattendrag. Textavsnitt med hänvisning till myndigheter och planeringsunderlag har förtydligats och kartorna har setts över.

Region Skåne instämmer i uppfattningen om att det statliga stödet för klimatanpassningsinsatser kunde vara mer omfattande och även innefatta erosion. Stora delar av Skånes kust har omfattande utmaningar med erosion och stigande hav. Region Skåne har i Genomförande och uppföljning beskrivit Region Skånes olika ansvarsområden. Här ingår exempelvis nationell påverkan.

Förtydligande har gjorts avseende att klimatförändringarna kan påverka de geotekniska förutsättningarna. Regionplan för Skåne 2022–2040 är ett verktyg för Skånes utveckling där Region Skåne samordnar inriktningen och genomförandet av fysisk planering tillsammans med de regionala utvecklingsaktörerna i sin roll som regionplaneorgan. Mer specifika åtgärder kommer behöva tas fram under genomförandet av planen och i det fortsatta arbetet med regional fysisk planering.

Näringsliv

Flera yttranden berör behov av ökat samarbete i näringslivs- och arbetsmarknadsfrågor för att stärka Skånes potential för en inkluderande och hållbar tillväxt. En fråga ställs kring varför lokaliseringsstudier som nämndes i samrådet inte gjorts. Någon vill tillsammans med Region Skåne mäta ekonomisk betydelse av en rad företager. Någon vill att arbetsmarknad och utbildning integreras tydligare. Någon annan vill lyfta de skånska lärosätenas roll för arbetskraftsförsörjning. Det finns en önskan om att ha med besöksmål under planeringsprincip, att Tourism matters inkluderas inom fler områden och att bredden av Skånes besöksnäring tydliggörs och vikten av fungerande transportinfrastruktur för näringslivet lyfts. Någon vill att landsbygdsutveckling hanteras tillsammans med besöksnäring och destinationsarbete och någon annan önskar goda förutsättningar för företagande i landsbygd. Flygplatsens roll som arbetsgivare lyfts.

2. Transporter

Transportinfrastruktur

Flera synpunkter gäller framtidsinriktning för infrastrukturplanering. Det finns en önskan om tydligare beskrivning av behov av förstärkt infrastruktur och att planen förhåller sig till förändrade logistikmönster och leder till stärkt infrastruktur i Skåne. Regionalt viktiga stråk för transportinfrastruktur behöver också förklaras och motiveras och förutsättningarna för väg och järnväg utvecklas parallellt. Någon vill att regionplanen ska grundas på Funktionellt prioriterat vägnät (FPV). Flera synpunkter lyfter infrastrukturens roll för funktions sammanhang mellan regioner. Det finns en önskan om bra processer och tydliga vägar för dialog inför infrastrukturbeslut. Tydligare skrivning om finansiering av infrastrukturprojekt efterfrågas också.

Många nämner behovet av en miljömässigt hållbar mobilitet och transportplanering och vill säkerställa att målen för färdmedelsfördelningen kan uppnås. Flera vill ha överflyttning av gods till hållbar tågtrafik och sjöfart och det finns en önskan att omställningen till fossilfri trafik och förnybara drivmedel beaktas.

Kommentar:

Region Skåne välkomnar alla synpunkter som berör ökat samarbete och kommer att vidare utveckla Region Skånes roll under planens genomförande. Region Skåne har inte haft möjlighet att genomföra lokaliseringsstudier att använda i antagandehandlingen eftersom de kräver ett omfattande och fördjupat kartläggnings- och analys- och dialogarbete. Under planens genomförande ska kopplingarna mellan kompetensförsörjning, arbetsmarknad och näringslivsutveckling i regional fysisk planering tydliggöras. Även framtida ytkrävande verksamheter av regional betydelse, exempelvis logistik, kommer att undersökas närmare i genomförandet.

Förtydligande har gjorts i antagandehandlingens genomförandekapitel kring de regionala utvecklingsaktörerna och lärosäten har lagts till.

Region Skånes strategidokument "Tourism matters! Strategisk färdplan för Skåne mot 2030" har lagts till i Mål, planer och program som ett viktigt underlag i genomförandet av regionplanen.

Under genomförandet kommer sambanden mellan kompetensförsörjning och transportinfrastruktur analyseras närmare med syftet att upprätthålla en stark konkurrenskraft för näringslivet i Skåne och bidra till landsbygdsutveckling. Även arbetet med gröna tillväxtmotorer kan bidra till näringslivet på landsbygden.

Behovet av dialog med näringslivet för omställning till hållbara drivmedel nämns också. Ett yttrande föreslår ekonomiskt stöd för att göra omlastning konkurrenskraftigt. Flera yttranden lyfter vikten av att förhålla sig till det ökande behovet av transporter och leveranser för smarta hållbara samhällen och godstransporter i urban miljö. Projektet **Älskade Stad** nämns.

Ett yttrande gäller avgränsningar kring gränsöverskridande transporter och ifall de innefattar både gods och persontransporter.

En synpunkt är att den stora arbetspendlingen inom stora kommuner gärna kan synliggöras. En synpunkt är att alla järnvägsstationer bör visas med egen symbol om alla hamnar och flygplatser gör det och att järnvägar får en egen symbol i kartan. En synpunkt är att godsflöde över Blekingegränsen markeras i kartan.

Kommentar:

Temaavsnittet om transporter har arbetats igenom för att få tydligare struktur och framtidsperspektiv. Texterna har bearbetats med mindre ändringar och kompletteringar utifrån framförda saksynpunkter. Klimatperspektivet och tillgänglighet för alla har förtydligats.

Regionplanen tar sin utgångspunkt från Skånebilden samt Positionspapper - Skånes utgångspunkter. Arbetet kommer att vidareutvecklas och fördjupas under genomförandetiden. Region Skåne instämmer i vikten av bra processer och tydliga vägar för dialog inför beslut om infrastruktur.

Mål om färdmedelsfördelningen har tydligare kopplats till en minskad klimatpåverkan.

Järnväg

Många vill ha vill ha helhetsperspektiv på gods- och logistikfrågor i Skåne och utbyggd järnvägsinfrastruktur för hållbara transporter. Några vill ha utveckling av befintlig stambana istället för ny stambana och vill understryka vikten av att underhålla befintligt järnvägsnät oberoende av nyinvesteringar. En aktör vill ha ny stambana med central station i Hässleholm. Någon vill att nya banors påverkan på godstransporter beskrivs. En aktör vill ha ny järnvägsstrategi. Lämpliga platser för godsrangering pekas ut i Svalöv respektive Hässleholm och någon föreslår att frågan utreds och tillgodoses i samarbete med Trafikverket. Ett annat yttrande vill säkerställa godsrangering och att infrastruktur- och näringslivsutvecklingen i norra hamnen i Malmö i de frågor som rör gods- och logistikområdets utveckling i Skåne beaktas. Det önskas väl utbyggd transportinfrastruktur och kollektivtrafik för att kunna nyttja tillväxtmotorer. Spårbinden trafik till Falsterbonäset, Sydostlänken, Simrishamnsbanan och yttre godsspår önskas vara med på karta och beskrivningarna av Öresundsmetron utvecklas. Någon lyfter stråket Simrishamn – Tomelilla – Ystad - Malmö, där även Österlenbanan ingår, som regionalt viktigt. Ökad kapacitet längs Trelleborgsbanan med ett extra spår önskas. Någon vill ha särskiljande markering av olika järnvägsstråk i kartan.

Kommentar:

Region Skåne instämmer i betydelsen av ett att ha ett helhetsperspektiv på gods- och logistikfrågor i Skåne och en utbyggd järnvägsinfrastruktur för hållbara transporter. Region Skåne har sedan tidigare tagit fram Strategi för den hållbara gods- och logistikregionen, vilken använts som underlag i regionplanen.

Region Skåne bedömer att det i nuläget inte finns tillräckliga underlag att inkludera förslag på lägen för rangerbangård i denna regionplan. Region Skåne ser säkerställandet av kapacitet och funktionalitet för rangering i södra Sverige som en viktig fråga för Skåne och Sverige och ser fram emot fortsatt dialog med berörda aktörer.

Region Skåne instämmer i vikten av förebyggande underhåll av järnvägen och har kompletterat texten i transportavsnittet. Reservat för framtida satsningar av järnväg finns inte med i denna regionplan.

Väg

Flera yttranden lyfter kapacitetsbrist på specifika vägsträckor; E65, Väg 19, Väg 108 och Väg 841. Andra vill ha vägar markerade som regionalt viktiga; Väg 9 Simrishamn – Ystad – Trelleborg och Väg 11. Väg 13 nordväst om Höör-Hörby pekas också ut som viktigt transportinfrastruktursamband. Behov av ny ringväg och hamninfart i Trelleborg för att koppla trafik från hamnen till E6 yttras. I ett yttrande önskas vägnät enligt bärighetsklass BK4.

Kommentar:

Kartor som visar stråk för infrastruktur är uppdaterade utifrån inkomna synpunkter.

Cykelväg

Yttranden lyfter att det behövs säkrare vägar för oskyddade trafikanter för att de ska kunna nyttja kollektivtrafik och vill ha tydlig plan för utvecklingen av närbarhet med cykel och kollektivtrafik till 2040. Någon vill ha med cykelpendling, cykelplanering mellan kärnor och noder i transportinfrastrukturplanen och det finns en önskan om att ha med supercykelvägar på karta. Någon vill att Region Skåne och Trafikverket aktivt utvecklar cykelstråk där kommunerna inte har rådighet och någon nämner behovet av mer cykelinfrastruktur för vardagscykling. Det finns en önskan om samordnad hantering av de nationella och regionala cykellederna. En synpunkt är att ta med planerad banvallsled för cykling Brösarp/Maglehem-Kristianstad-Immeln-Ålmhult-Linnés Råshult-Växjö i karta. Behov av cykelinfrastruktur mellan naturområden och kollektivtrafik lyfts också.

Kommentar:

Kartan över supercykelstråken har utvecklats till en interaktiv karta och redovisar nu stråk i perioderna 2027, 2033 och 2040. Texterna har justerats och uppdaterats utifrån saksynpunkter.

Hamnar

En synpunkt är att rapporten Hamnutveckling Skåne ska beaktas. Olika yttranden nämner önskan att hamnarna i Landskrona, Sölvesborg och Åhus tas med på infrastrukturkartan och att tillgängligheten till hamnarna även utanför Öresund säkerställs. En synpunkt gäller att kopplingar från Ystad och Trelleborg vidare ut i Europa behöver synliggöras. En synpunkt stödjer satsningar på Corehamnar.

Kommentar:

Inom ramen för projektet ”**Hamnutveckling i Skåne**” har en broschyr och ett kunskapsunderlag tidigare tagits fram. Dessa har använts som underlag till regionplanen, framför allt gällande beskrivningen av hamnarna. Text och kartor har uppdaterats avseende hamnarna i Landskrona och Åhus och kopplingarna från Ystad och Trelleborg mot Europa har synliggjorts.

Flyg

Malmö Airport vill lyfta flygplatsens roll för Skåne, för person och godstransport och sin roll som TEN-T flygplats. De informerar om att Öresundsregionen har två [även Malmö] internationella flygplatser och vill ha med förutsättningar för elflyg i planen.

Kommentar:

Kartsymbolen för flygplatser har gjorts om i Strukturkartan för att förtydliga Malmö Airports roll och anslutande vägkopplingar till flygplatsen har lagts till i strukturkartans infrastrukturstråk.

Kollektivtrafik

I flera yttranden diskuteras vilket utfall prioriterade regionala stråk ger för flerkärnighet och landsbygdsperspektiv jämfört med att förbättra finmaskig tillgänglighet överallt. En tydligare målbild för kollektivtrafik och infrastrukturplanering efterfrågas. En synpunkt gäller att det är viktigare att trafikeringen fungerar och har tillräcklig turtäthet än vilket trafikslag det gäller och att uppdelningen ger en missvisande bild. Mer framåtsyftande kollektivtrafik önskas, inte bara för arbetspendling utan även för fritid och rekreation. Tydligare koppling mellan grönstruktur och kollektivtrafik är önskvärd. Vikten av att kollektivtrafiken är utformad för allas behov poängteras. Någon påpekar att möjligheterna till bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen är begränsade i delar av Skåne. Det finns en önskan om att ha med både mellanregionala och lokalt viktiga trafikstråk i kartor och att stråken, snarare än punkterna, redovisas som viktiga. Skåneexpressens strategiska roll lyfts. Det finns en önskan om minskad geografisk ojämlikhet till tillgäng-

liga transporter i Skånes södra mittparti. Någon vill ha korrekt redovisning av linjesträckningar och motivering av ortsnamnsredovisningar. Det finns en önskan om god kollektivtrafikförbindelse till flygplatsen. Det finns också en rad synpunkter på specifika linjesträckningar. Sydostlänken och Markarydsbanan nämns som möjligheter för utveckling av persontrafik. Väg 13 mellan Höör och Hörby önskas pekas ut som starkt kollektivtrafikstråk. Regionbuss 218 önskas markeras som busstråk av delregional betydelse. Skåneexpress Kristianstad – Östra Göinge – Älmhult önskas utvecklas. Några synpunkter gäller redovisningen i kartorna. Kommande Skåneexpresslinjer som Åhus-Kristianstad-Östra Göinge-Älmhult önskas tas med. Kollektivtrafikstråket längs väg 19 vid Härlöv behöver få rätt sträckning och Tygelsjö anses saknas i kartan.

Kommentar:

Regionplanen har utformats på en övergripande nivå. För mer detaljerade redovisningar av satsningar inom transportinfrastruktur och kollektivtrafik hänvisar Region Skåne till arbetet med regional transportinfrastrukturplan samt Region Skånes Trafikförsörjningsprogram 2020–2030 och Persontågsstrategi 2020–2040. Revidering av kollektivtrafikstråk hanteras inom ramen för arbete med trafikförsörjningsprogram där regionplanen tillsammans med den regionala utvecklingsstrategin och Strategi för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050 är viktiga underlag. Kartan har reviderats för att synliggöra kollektivtrafikstråk även över regiongränser. Texterna har justerats och uppdaterats utifrån saksynpunkter och felaktigheter i redovisade kollektivtrafikstråk från Trafikförsörjningsprogram för Skåne 2020–2030 har korrigerats.

3. Grönstruktur

Grön tillväxtmotor och destinationsutveckling

Flera yttranden lyfter grönstrukturens potential för destinationsutveckling. Östra Göinge vill identifieras som ”**Skånes gröna hjärta**” och lyfter norra Skånes regionala potential för friluftsliv. Även sydöstra Skåne lyfter sin potential och är positiva till planeringsstrategin kring friluftsliv. Många lyfter behov av att tydliggöra kopplingen mellan friluftsliv, besöksnäring och destinationsutveckling. Kristianstad vill att kommunens potential inom destinationsutveckling lyfts och att Biosfärområde Kristianstad Vattenrike tas upp i planen. Flera förslag ges på identifiering av gröna rekreativa noder, som Wanås Slott, Hovdala Slott naturområde och Vandringscentrum, Vieåns dalgång, Biosfärområde Kristianstad Vattenrike, Immeln och Fulltofta Strövområde.

Kommentar:

Region Skåne håller med om att det finns behov av att ta ett samlat grepp kring betydelsen av gröna näringar inom ramen för regionplanarbetet. I genomförandet av Regionplan för Skåne 2022–2040 planerar Region Skåne att arbeta vidare med frågor som rör destinationsutveckling, målpunkter för turism, friluftsliv och tillgänglighet tillsammans med de kommuner som önskar vara med. Ett sådant arbete handlar bland annat om att ta fram kriterier för vad som ska ingå i begreppet ”**grön tillväxtmotor**”, vilka målpunkter som är av regional betydelse för friluftslivet samt hur Region Skåne kan stödja kommunerna i frågor som rör destinationsutveckling.

Närhet till natur

Många yttranden berör vikten av att ha närhet och närbarhet till natur och att det ska vara lätt att ta sig till naturen, gärna till fots, med cykel eller kollektivtrafik. Flera lyfter vikten av tätortsnära natur för social hållbarhet, ökad folkhälsa och minskat transportberoende. Yttranden pekar också ojämlig möjlighet att ta sig till naturområden och vill ha ökad tillgänglighet till friluftsliv för fler och att de som idag har sämst möjlighet prioriteras. Några yttranden önskar att frågor om rekreation och natur breddas och fördjupas med barnperspektiv och mer omvärldsanalys. Ett yttrande nämner att bristen på tillgång till naturområden i Södra/Sydvästra Skåne påverkar folkhälsan. Det föreslås att staten och Region Skåne tar ansvar tillsammans med kommunerna för det närmaste större naturområdet för 50 % av Skånes befolkning. Det lyfts också att fler grönytor för spontanidrott behövs, för att beakta barnkonventionen samt förbättra och minska skillnader i hälsa. Många vill se ett tydligare samspel mellan grön- och rekreationsområden och kollektivtrafikförsörjning. Flera nämner också de nationella friluftsmålen.

Kommentar:

Region Skåne håller med om vikten av att det är lätt att ta sig till naturen. I antagandehandlingen är kopplingen mellan natur och kollektivtrafik förtydligad och i 3.4 Regionala vandringsleder- och cykelleder för rekreation och turism är planeringsprincip förtydligad med hållbart resande. Framtida noder för vandring och cykling har tillkommit i karta. Region Skåne instämmer även i vikten av att alla grupper får möjlighet att nå naturen och i naturens effekter för en förbättrad folkhälsa och avser att arbeta vidare med dessa frågor tillsammans med kommunerna.

Värden och skötselfrågor

En synpunkt om planeringsprincip om regionala grönområden och stråk är att den bör kompletteras med inventering. Någon vill att skrivningar om att stärka, utveckla och

skydda biologisk mångfald och naturvärden genom grön- och blåstrukturer förstärks. När det gäller ostörda områden vill någon ha mätning av bullernivåer för utpekande av ytterligare områden och tydligare markering av ostörda områden. Det finns önskemål om att Region Skåne sköter strövområden på ett sätt som ökar den biologiska mångfalden och synliggör natur- och kulturvärden. Det önskas också mer fokus på blå strukturer och dess betydelse för biologi, friluftsliv och attraktivitet. Någon lyfter behov av avtal för Skåneleden längs statliga vägar.

Kommentar:

Region Skåne håller med om vikten av att stärka, utveckla och skydda biologisk mångfald och naturvärden genom grön- och blåstrukturer. En analys är gjord kring var större barriärer och störst potential för exempelvis ekodukter finns. Till antagandehandling har en beskrivning av områden och stråk i grönstrukturkartan setts över och kompletterats. Region Skåne avser arbeta vidare med vattenfrågor i genomförandet av Regionplan för Skåne 2022–2040. Kartunderlag för tysta områden finns i antagandehandlingen. Region Skåne är positiv till att strövområden förvaltas på ett sätt som ökar den biologiska mångfalden och synliggör natur- och kulturvärden.

Motivering av utpekande av regional grönstruktur

Ett tema för synpunkter är behovet av att motivera utpekande av områden och tydliggöra syften och värden. Bland annat vill någon att utpekade områden och stråk i friluftslivskartan och grönstrukturuområden beskrivs och motiveras och det finns en önskan om större helhetssyn gällande utpekade områden samt att utveckla resonemang kring barriäreffekter och buller. Vikten av att det blir tydligt om platsens värden gäller naturvärden och/eller friluftsvärden lyfts för att rätt område ska få rätt förvaltning. Ett yttrande lyfter behovet av att säkra natur- och kulturmiljövärden långsiktigt. För att förstärka de önskade värdena behövs ökad samverkan med Skogsstyrelsen, markägare och ideella organisationer.

Kommentar:

Region Skåne har förtydligat motiveringarna genom att avsnittet som rör den regionala grönstrukturen har setts över och mindre justeringar har gjorts i text. Störst ändringar har gjorts i den interaktiva grönstrukturkartan där beskrivning lagts till för respektive grönområde samt tillgänglighet med kollektivtrafik idag. Kartan har även kompletterats med en barriärsanalys samt utpekande av befintliga ekodukter. Region Skåne håller med om att samverkan med berörda aktörer är en viktig del av genomförandeskedet.

Jordbruksmark och skogsbruk

Flera yttranden lyfter problematik med att lättvindigt och oåterkalleligt ta jordbruksmark i anspråk för bebyggelse. Andra vill ha stöd i såväl bevarande som exploatering av jordbruksmark och ett nyanserat resonemang kring jordbruksmark och effektiv markanvändning i tätorts- och kollektivtrafiknära lägen. Fråga ställs om hur utbyggnadsförslag i planen överensstämmer med strategier kring livsmedelsproduktion och kring hur hållbar markanvändning säkras och livsmedelsförsörjning och livsmedelsproduktion kan öka.

Det finns en önskan om en mer mångfacetterad bild av skogsbruk där dess roll för näringslivet, förnybara material och rödlistade arters bevarande beskrivs och skogsägarnas drivkrafter beaktas.

Kommentar:

Region Skåne håller med om att hushållande av jordbruksmark är en mycket viktig fråga. Under 2021 genomförde Jordbruksverket tillsammans med länsstyrelserna projektet Värdering av jordbruksmark i planprocessen. I rapporten konstateras det att kommunerna behöver ett kommunalt planeringsunderlag avseende jordbruksmark för att kunna göra bedömningar och avvägningar i enlighet med lagstiftningens intentioner. Region Skåne avser arbeta vidare med perspektivet hushållning med mark och vatten vilket inkluderar jordbruksmark under genomförandet av Regionplan för Skåne 2022–2040 och där rapporten från Jordbruksverket och Länsstyrelserna kommer vara ett värdefullt underlag. Region Skåne håller med om att skogens roller är viktiga. I antagandehandlingen har skrivning lagts till om att den skånska skogen är en betydande resurs såväl ekonomiskt och socialt som miljömässigt genom sitt bidrag av förnyelsebar råvara.

Kartor

Flera synpunkter har även inkommit om ändringar i kartor, som Skåneledens nya dragning och redaktionell ändring av en cykelled samt planerade noder för vandring och cykling. Knislinge, Vinslöv och Tyringe nämns. För planerade regionala leder önskas texter tillsammans med nationella leder och hänvisningar till karta. Romeleåsen och Sjölandskapets speciella ställning bland riksintressen för rörligt friluftsliv lyfts och att dess avgränsning behöver framgå i kartan. Någon vill ha skillnaden mellan friluftsliv och rörligt friluftsliv förklarad. Det finns också önskemål om en vattenanvändningskarta och kartunderlag med ostörda områden.

Kommentar:

I antagandehandlingen är friluftskartan och grönstruktur i strukturkartan reviderade. Lager för nationellt värde-

fulla åar och bäckar finns med i kartan för grönstruktur i Skåne. Där finns även möjlighet att för respektive vattendrag få beskrivning, namn och i vissa fall vilken betydelse vattendraget har för friluftslivet. Beskrivning av skillnaden mellan friluftsliv och rörligt friluftsliv läggs in både i begreppslista och kartan för friluftsliv. Region Skåne håller med om att Romeleåsen och Sjölandskapet är mycket viktiga.

4. Teknisk infrastruktur

Teknisk infrastruktur

Yttranden har inkommit om behovet av satsning på utbyggnad av fibernät för digital infrastruktur. Ett annat viktigt tema för synpunkter är att trygga elförsörjningen och ha större fokus på energiomställning och elektrifiering. Å andra sidan informeras om att eventuella störningar av väderradarnätet behöver kollas upp vid vindkraftsbygge. En synpunkt berör att ansvarsförhållandena kring VA-frågor bör bli tydliga även för icke-expertter. Många yttranden berör dricksvattenförsörjning och vill att dricksvattenförsörjningen säkras. Några lyfter grundvattenskydd och utnyttjande av grundvattenresurser och vattenförsörjning som viktiga mellankommunala frågor där inte bara VA-huvudmännen ska ta sitt ansvar för renare vatten utan också kommuner och markägare bör bidra och åtgärderna göras där de gör störst nytta först. Ett yttrande hänvisar till **Regional vattenförsörjningsplan för Skåne län**, framtagen av länsstyrelsen. Flera yttranden berör avloppsvatten som en viktig fråga och behovet av proaktiv syn på avloppsrening vid. En synpunkt är att flera viktiga aspekter av avfallsfrågor behöver belysas ytterligare.

Kommentar:

Region Skåne håller med om vikten av att bygga ut fibernät för digital infrastruktur.

Region Skåne ser också bra beskrivningar och tydliga ansvarsförhållanden kring avloppsfrågor som viktiga och avser arbeta vidare med frågan.

Genom att utgå från avrinningsområden minskar risken för föroreningar och vattenkvaliteten förbättras. Att hitta och planera för en beredskap genom alternativa vattenresurser är en viktig fråga, både kommunalt och regionalt. I genomförandeskedet avser Region Skåne att kartlägga vattenanvändning, vilka branscher och delar av samhället som förbrukar mest vatten, vart vattnet tar vägen och hur vattenanvändningen kan effektiviseras. Region Skåne håller med om att även frågor kring säkrad vattenförsörjning bör ses i ett regionalt perspektiv och att det finns potential att arbeta med avfallsfrågor på ett regionalt plan.

Genomförande och uppföljning

Genomförande

Många uppskattar en tydligare dialog, vill se ett aktivt genomförandeskede, deltar gärna i det fortsatta arbetet och vill bidra med kunskapsunderlag eller önskar nya kunskapsunderlag. Många vill se en tydligare roll för Region Skåne i att driva dialog och i de frågor regionen har eget ansvar. En del synpunkter handlar om uppföljning, hur utvecklingen påverkats av planen och hur erfarenheter överförs till nästa regionplan och vill att planprocessen redovisas som cyklisk. Några ser potentialen i att Region Skåne kan genomföra utredningar som kommunerna inte mår med, presenterar förslag till genomförande av den regionala utvecklingsstrategin och vill få med hur planen kan påverka det som ligger utanför kommunernas och Region Skånes rådighet. En svarande anser att de utestående frågorna kunde ha behandlats redan. En aktör framför synpunkten att samverkan främst sker inom ramen för formella organisationer som kommunförbund, interkommunala bolag och vattenråd.

Kommentar:

Region Skåne välkomnar alla synpunkter som berör ökat samarbete och förslag på samverkansaktörer samt kommer att utveckla Region Skånes roll vidare under planens genomförande. Region Skåne håller med om vikten av att följa upp regionplanen under genomförandeskedet och ser den tydliga kopplingen mellan den regionala utvecklingsstrategin Det öppna Skåne 2030 och Regionplan för Skåne 2022–2040. I genomförandeskedet finns vidare möjlighet att genomföra utredningar i dialog med berörda aktörer. Region Skåne instämmer i att planprocessen är cyklisk och hoppas att det tydligare framgår av antagandehandlingen. Region Skåne ser positivt på förbättringsförslag gällande genomförande av regionplanen.

Materialförsörjning

En handfull yttranden behandlar frågor om materialförsörjning, exempelvis ballast. Ett yttrande påpekar att fyndigheter klassade som riksintresse för värdefulla ämnen eller material ska skyddas mot påtaglig skada. Vidare nämns att förändrad mark- och vattenanvändning (som sammanhängande bebyggelse eller naturskydd) även utanför det detaljavgrensade riksintresset eller förlorad tillgång till vägar och annan infrastruktur försvårar eller förhindrar framtida utvinning. Ett yttrande lyfter en restriktiv syn på gruvbrytning.

Kommentar:

Materialhantering kommer att behöva utvecklas i genomförandet av regionplanen då det är en viktig mellankommunal fråga och ingår i Region Skånes arbete med att utveckla en cirkulär ekonomi. Region Skåne har för avsikt att framöver utveckla och fördjupa de regionala värdena och riksintressenas relation till dessa och till den regionala fysiska planeringen. Region Skåne ser fram emot ett fortsatt samarbete med Länsstyrelsen Skåne och de skånska kommunerna i dessa frågor.

Konsekvensbedömning

Ett yttrande påpekar att konsekvensbeskrivningen endast redovisar en konsekvens för landsbygden, att förslaget om utbyggd digital infrastruktur bedöms vara positiv. De anser också att brist på utvecklings- och viljeinriktning avseende kollektivtrafik utanför järnvägsspåren får till följd att en utveckling av orter med befintlig, icke spårbunden trafik och service blir omöjliga att utveckla utan konflikt med klimatmålet. Detta har stor negativ påverkan på utvecklingen i mindre orter med begränsat serviceunderlag.

Kommentar:

Regionplan för Skåne 2022–2040 är generell i sin utformning och avses vara ett stöd för såväl urbana miljöer som på landsbygden. Planeringsstrategier och planeringsprinciper omfattar hela Skånes geografi. Kollektivtrafik som är spårbunden eller inte behandlas likvärdigt i regionplanen.

Region Skåne
291 89 Kristianstad
Telefon: 044-309 30 00
utveckling.skane.se

